

การวิจัยและพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาครู โรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์
ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

**Research and Development to Encourage the Strengthening of Teachers Developing at
Kong-Toon School, Buriram
by Professional Learning Community Process**

พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Corresponding Author : พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ,เบอร์โทรศัพท์ 091-016-8016,

Email :panasinsriviset@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนดนตรี ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การบันทึกแบบจด

ผลการวิจัยพบว่า : กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ลำดับเนื้อหาในชุดการสอน ดังนี้

1. ผู้สอนต้องทราบถึงประวัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ และการนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน
2. ผู้สอนต้องทราบถึงลักษณะของขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงลักษณะทางกายภาพของขลุ่ยรีคอร์เดอร์
3. ผู้สอนต้องทราบถึงการจับขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่เริ่มให้ผู้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติเครื่องดนตรี ได้สัมผัสเครื่องดนตรีจริง รวมถึงทดลองเป่าให้เกิดเสียง
4. ผู้สอนต้องทราบถึงการดูแลรักษาขลุ่ยรีคอร์เดอร์เมื่อได้ทดลองจับและเป่าแล้ว เนื้อหาการดูแลรักษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ยได้
5. การปฏิบัติเครื่องดนตรีขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เป็นเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยจะเริ่มมีการฝึกเป่าตามแบบฝึกหัด ที่ได้เรียงลำดับความยากง่าย ซึ่งมีทั้งหมด 9 แบบฝึกหัด โดยตั้งแต่แบบฝึกหัดที่ 1-6 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกเบื้องต้นให้สามารถเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ให้เกิดเสียงที่ดี และจากแบบฝึกหัดที่ 7-9 เป็นการฝึกเป่าเพลงไทย ซึ่งมีลักษณะโน้ตที่สามารถจดจำได้ง่าย

คำสำคัญ: หลักสูตรอบรมระยะสั้น, ครูผู้สอนดนตรี, โรงเรียนกองทุนการศึกษา

Abstract

This research is a qualitative research objective to develop the musical training curriculum by Learning Community Process in Profession for teachers at Kong-Toon School, Buriram. Target group of this study were teachers at Kong-Toon School, Buriram. Researcher conducted the collecting data by field work, Participant Observation, Non - Participant Observation, questionnaires and recording.

The result of this study was found that :

Process of music learning management are 5 elements including

1. The teachers have to know and understand the history of Recorder musical instrument to explain the musical students.
2. The teachers have to know and understand the external and internal of Recorder musical instrument to explain the musical students.
3. The teachers have to learn and understand how to play Recorder musical instrument by thumb-hole for the upper hand and seven finger-holes, three for the upper hand and four for the lower.
4. The teachers have to know and understand how to take care of Recorder musical instrument.
5. There are 9 exercises for learning music, exercises no. 1- no. 6 including fundamental of Recorder musical instrument and the exercises no. 7- no. 9 including music scores and technical of playing and reading the notation.

Key words: Short Training Curriculum, Music Teacher, Kong-Toon School, Buriram

1. บทนำ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้ทันยุคศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ มีทักษะความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและเจตคติที่ดี มีแบบอย่างและมีความเชื่อมั่นในการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนาศักยภาพผู้สอนเองจึงมีส่วนสำคัญ โดยตรงต่อกระบวนการศึกษา เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สอนเองเมื่อมีการพัฒนาตนเองเหมาะสมจะทำให้สามารถเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ สามารถที่สื่อสารผ่านผู้เรียนได้โดยตรง เมื่อมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษา มีหลายแห่งที่มีปัญหาสอดคล้องกันคือในกระบวนการสอนที่เกิดจากบุคลากรเอง และเกิดจากสิ่งแวดล้อม (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังคงมีปรากฏให้พบเห็นเป็นจำนวนมาก และได้มีผู้ศึกษาและทำวิจัยจำนวนไม่น้อยที่ได้พบปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาที่สำคัญคือกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี ของโรงเรียนในเขตชนบท ยังขาดครูผู้สอนที่มีทักษะด้านการสอนดนตรีโดยตรง หรือยังขาดแคลนครูที่มีวุฒิ การศึกษาตรงสายด้านดนตรี จึงทำให้กระบวนการถ่ายทอดทางการเรียนการสอนดนตรี ทั้งทฤษฎีและ ปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและยังไม่ถูกต้องตามหลักปฏิบัติทางดนตรี ซึ่ง ผู้เรียนส่วนใหญ่จะได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอนโดยตรง ทำให้เกิดทักษะทางดนตรียังไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างมาตรฐานการเรียนการสอนดนตรีให้เป็นไปในทิศทางที่ ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนดนตรี ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครู โรงเรียนกองทุนศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความต้องการศึกษาสภาพปัญหาการสอนดนตรีของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนในกองทุนศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ที่คุณวุฒิไม่ตรงตามสายวิชาดนตรี ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจึงใช้หลักการสอนปฏิบัติดนตรีตามแนว ทางการสอนของ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544) ที่เน้นอาศัยหลักการพื้นฐานของหลักจิตวิทยาการสอนดนตรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับ St. Clair, Tracy. (2015) ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรการเรียนดนตรีที่มีการบูรณาการซึ่งมี กระบวนการนำดนตรีเข้าไปผนวกในหลักสูตรดนตรีกับการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการ อ่านไปด้วยมีเนื้อหาที่มีคุณค่าในตัวเอง มีการสร้างความน่าสนใจโดยใช้เพลงกระตุ้นการอ่านให้กับเด็กระดับชั้น อนุบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้ดีขึ้นได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีการศึกษาข้อมูล จากเอกสารและการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม (สุภางค์ จันทวานิช, 2554) ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 8 คน ใน รายวิชาดนตรีโรงเรียนกองทุนศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งหมด 4 โรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 5, โรงเรียนบ้านแท่นทัพไทย, โรงเรียนบ้านน้อยหนองหว้า และโรงเรียนบ้านลำนางรอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสังเกต โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation)

2. แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ถึงบริบททั่วไปของโรงเรียน โดยใช้วิธีการตีความจากข้อเท็จจริง วิเคราะห์แบบอุปมาน
2. วิเคราะห์แนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทางดนตรีและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนา ศักยภาพทางดนตรี โดยยึดหลักทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
3. การสรุปผลการวิเคราะห์ และรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยตอบคำถามจาก ความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ แล้วนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัย

1. ผู้วิจัยสำรวจความต้องการของสถานศึกษาในด้านบุคลากรการสอนดนตรี เพื่อศึกษาสภาพปัญหา การเรียนการสอนดนตรี
2. ประชุมร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนการจัดการความรู้ ในรูปแบบกิจกรรมการ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนดนตรี
3. พัฒนาครูสอนดนตรีด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ฝึกอบรมหลักการสอนดนตรี สำหรับเด็กให้กับครูผู้สอนดนตรีเพื่อสามารถนำมาถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างเข้าใจ
4. ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร

5. ผลการศึกษา

หลักสูตรอบรมการสอนดนตรีด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียน กองทุนศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์สำหรับการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนดนตรีนั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ นำข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลตาม สภาพจริง นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์มาออกแบบวางแผนการจัดอบรม ตามกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นค้นหาปัญหาและความต้องการ เพื่อค้นหาสภาพปัญหาการสอนดนตรีของครู
- ขั้นที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อออกแบบ หลักสูตรที่ใช้ฝึกอบรมบุคลากรผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ และออกแบบชุด การสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพจริง เหมาะสมกับระดับทักษะของผู้เรียนและสามารถแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้
- ขั้นที่ 3 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเสนอแนะ เพื่อนำกิจกรรมการแก้ปัญหามาเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีให้การเสนอแนะการสอนดนตรีที่ตรงประเด็น
- ขั้นที่ 4 ขั้นการนำดำเนินการ ดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนดนตรีได้ตามเนื้อหาในชุดการดนตรีที่พัฒนาขึ้น
- ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนผลและการประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดอบรมในด้านคุณภาพและองค์ ความรู้ที่เกิดจากการอบรมบุคลากรผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ และประเมิน

ความรู้ความเข้าใจในการใช้ชุดการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประเมิน โดยการร่วมกันสรุปผลในเชิงคุณภาพ ซึ่งผลคือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาด้านการจัดการเรียน การสอนดนตรี และสามารถนำชุดการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนได้โดยตรง

ชุดการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาข้อมูลสภาพ ปัญหาและทฤษฎีการออกแบบ ทฤษฎีการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนต่างๆ แล้วได้ ลำดับเนื้อหาในชุดการสอนดังนี้

1. ประวัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ และการนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน
2. ลักษณะของขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงลักษณะทางกายภาพของขลุ่ยรีคอร์เดอร์
3. การจับขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเนื้อหาที่เริ่มให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติเครื่องดนตรี ได้ สัมผัสเครื่องดนตรีจริง รวมถึงทดลองเป่าให้เกิดเสียง
4. การดูแลรักษาขลุ่ยรีคอร์เดอร์เมื่อได้ทดลองจับและเป่าแล้ว เนื้อหาการดูแลรักษาจะช่วยให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ยได้
5. การปฏิบัติเครื่องดนตรีขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เป็นเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยจะ เริ่มมีการฝึกเป่าตามแบบฝึกหัด ที่ได้เรียงลำดับความยากง่าย ซึ่งมีทั้งหมด 9 แบบฝึกหัด โดยตั้งแต่ แบบฝึกหัดที่ 1-6 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกเบื้องต้นให้สามารถเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ให้เกิดเสียงที่ดี และจาก แบบฝึกหัดที่ 7 – 9 เป็นการฝึกเป่าเพลงซ้ำ ซึ่งมีลักษณะโน้ตที่ไม่ยาก และเป็นเพลงที่ผู้เรียนในระดับ ประถมศึกษาค้นเคยอยู่แล้ว จะช่วยให้เกิดทักษะการเป่าที่ดีและเร็วขึ้น

ชุดการสอนดนตรี

การเรียนการสอนดนตรี สิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ตามกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดโครงสร้างการสอน ดังนี้

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อ
1	ปฐมนิเทศผู้เรียนตั้งข้อตกลงร่วมกัน	1	บรรยาย
2	ความเป็นมาและความสำคัญของขลุ่ยรีคอร์เดอร์	1	ทดสอบความรู้ขั้นพื้นฐาน
3	ลักษณะทางกายภาพของขลุ่ยรีคอร์เดอร์	1	เรียนรู้ลักษณะทางกายภาพจากเครื่องดนตรี
4	การดูแลรักษาขลุ่ยรีคอร์เดอร์	1	อธิบายการดูแลรักษาขลุ่ยรีคอร์เดอร์
5	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ขั้นพื้นฐาน
6	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 1
7	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 2
8	ทดสอบการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ทดสอบการปฏิบัติแบบฝึกหัด
9	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 3

10	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 4
11	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 5
12	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 6
13	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 7
14	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 8
15	การปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ฝึกการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแบบฝึกหัดที่ 9
16	ทดสอบการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1	ทดสอบการปฏิบัติแบบฝึกหัด

ประวัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ผู้สอนอธิบายเนื้อหาความเป็นมา ความสำคัญของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ และนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน

ลักษณะของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ผู้สอนอธิบายถึงลักษณะทางกายภาพของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

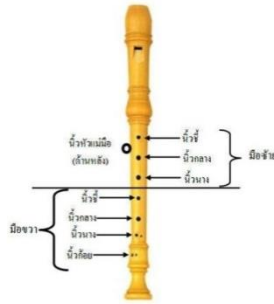
ส่วนหัว (HEAD JOINT) ประกอบด้วยปากเป่า (Mouthpiece) และลิ้น (Window/Ramp) ส่วนกลาง (MIDDLE JOINT) ประกอบด้วยรูสำหรับเปลี่ยนเสียงโดยมี 2 ลักษณะ คือ รูเดี่ยว (Tone Hole) และรูคู่ (Double Tone Hole) ส่วนท้าย (FOOT joint) ลักษณะทั่วไปด้านหน้ามี 7 รู รูที่ 6 และ 7 แบ่งเป็น 2 รูเล็ก ๆ ด้านหลังมี 1 รู

ภาพที่ 1 ส่วนประกอบของขลุ่ยรีคอร์เดอร์

ภาพที่ 2 ภาพขลุ่ยรีคอร์เดอร์ขนาดต่าง ๆ

การจับขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ผู้สอนอธิบายและเริ่มให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติเครื่องดนตรี ได้สัมผัสเครื่องดนตรีจริง รวมถึงทดลองเป่าให้เกิดเสียงในการบรรเลงให้ใช้มือซ้ายจับลำตัวขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ส่วนบน โดยนิ้วชี้ นิ้วกลาง แขนด้วยตัวเลข 1 2 และ 3 ตามลำดับ นิ้วหัวแม่มือปิดที่รูด้านหลัง ส่วนมือขวาจับลำตัว ส่วนล่างของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยจะใช้ 4 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย แขนด้วยตัวเลข 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ นิ้วหัวแม่มือขวาใช้สำหรับประคองขลุ่ยไว้

ภาพที่ 3 ตำแหน่งการวางมือบนขลุ่ยรีคอร์เดอร์

การดูแลรักษาขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ผู้สอนอธิบายถึงการดูแลรักษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ยได้

หลังจากการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์แล้ว ผู้เป่าควรดูแลรักษาโดยการปฏิบัติ ดังนี้

1. ล้างขลุ่ยรีคอร์เดอร์ด้วยน้ำสะอาดหรือน้ำอุ่นที่ผสมสบู่อ่อนๆ ทุกครั้งหลังการใช้งาน
2. การประกอบหรือถอดขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ควรถอดข้อต่อด้วยการค่อย ๆ หุนออกตามแนวเข็มนาฬิกา ท่อนส่วนหัว (Head Joint) ที่ล้างสะอาดแล้ว ควรเช็ดด้วยผ้านุ่ม ๆ ที่สะอาด ห้ามใช้การสะบัดให้แห้ง เพราะขลุ่ยรีคอร์เดอร์อาจแยกหลุดออกจากกัน หรือหล่นแตกได้ง่าย
3. การทำความสะอาดส่วนกลาง (Middle Joint) และส่วนท้าย (Foot Joint) โดยวิธีการใช้ผ้านุ่มที่สะอาดเช็ด และการถอดข้อต่อออกจากกัน อาจใช้ไม้หรือแท่งพลาสติกทำความสะอาด โดยสอดผ้าเข้าไปเช็ดข้างในตัวขลุ่ยให้สะอาด
4. เมื่อเห็นว่าแห้งแล้ว ควรทาวาสลินที่บริเวณข้อต่อต่าง ๆ เพื่อง่ายต่อการประกอบเข้าด้วยกัน และไม่แน่นเกินไปเมื่อจะถอดออกมาทำความสะอาดในครั้งต่อไป
5. ควรเก็บใส่ซอง หรือกล่องที่ติดมากับตัวเครื่อง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และป้องกันไม่ให้ฝุ่นเกาะ แล้วนำไปเก็บในตู้หรือบริเวณที่เก็บเครื่องดนตรีให้เรียบร้อย

การปฏิบัติเครื่องดนตรีขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ผู้สอนเน้นการปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยเริ่มจากการฝึกเป่าตามแบบฝึกหัด ที่ได้เรียงลำดับความยากง่าย ซึ่งมีทั้งหมด 9 แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 1
1. ฝึกสอน บอกรูปวิธีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยใช้พิมพ์มือซ้าย นิ้ว (B) ๓(A) ซอ(G)

แบบฝึกหัดที่ 1 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แบบฝึกหัดที่ 2

1. ให้นักเรียน บอกรีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยใช้เพียงมือซ้าย โน้ต บี(B) ลา(A) ซอล(G) และ เรสูง(D)
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อโน้ตลงไปได้ตัวโน้ตให้ถูกต้อง

Musical notation for exercise 2. It consists of four staves. The first staff shows the fingering for note B (left hand index finger). The second staff shows the fingering for note A (left hand middle finger). The third staff shows the fingering for note G (left hand ring finger). The fourth staff shows the fingering for note D (right hand index finger). To the right of each fingering diagram is a musical staff showing the corresponding note on a treble clef staff in 4/4 time.

แบบฝึกหัดที่ 2 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แบบฝึกหัดที่ 3

1. ให้นักเรียน บอกรีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยใช้เพียงมือซ้าย โน้ต ลา(A) ซอล(G) เรสูง(D) และ โดสูง(C)
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อโน้ตลงไปได้ตัวโน้ตให้ถูกต้อง

Musical notation for exercise 3. It consists of four staves. The first staff shows the fingering for note A (left hand middle finger). The second staff shows the fingering for note G (left hand ring finger). The third staff shows the fingering for note D (right hand index finger). The fourth staff shows the fingering for note C (right hand middle finger). To the right of each fingering diagram is a musical staff showing the corresponding note on a treble clef staff in 4/4 time.

แบบฝึกหัดที่ 3 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แบบฝึกหัดที่ 4

1. ให้นักเรียนเขียนชื่อโน้ตลงไปได้ตัวโน้ตให้ถูกต้อง

Musical notation for exercise 4. It consists of four staves. The first staff shows the fingering for note C (right hand middle finger). The second staff shows the fingering for note D (right hand index finger). To the right of each fingering diagram is a musical staff showing the corresponding note on a treble clef staff in 4/4 time.

แบบฝึกหัดที่ 4 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แบบฝึกหัดที่ 5

1. ให้นักเรียน บอกรีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยใช้มือขวาเข้ามารวมกับ โน้ต โดสูง(C) และ มี(E)
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อโน้ตลงไปได้ตัวโน้ตให้ถูกต้อง

Musical notation for exercise 5. It consists of four staves. The first staff shows the fingering for note C (right hand middle finger). The second staff shows the fingering for note E (right hand ring finger). To the right of each fingering diagram is a musical staff showing the corresponding note on a treble clef staff in 4/4 time.

แบบฝึกหัดที่ 5 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แบบฝึกหัดที่ 6

1. ให้นักเรียน บอกวิธีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยใช้มือขวาเข้ามาประกบกับ โน้ต เร(D) มี(E) ฟาชาร์ฟ(F#)
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อโน้ตลงไปในตัวโน้ตให้ถูกต้อง

แบบฝึกหัดที่ 6 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

โน้ตเพลงหมาเขว

----	---ซ	---ซ	---ซ	----	-ซ-ม	-ร-ม	-ซ-ด
----	---ซ	---ซ	---ซ	----	-ซ-ม	-ร-ม	-ซ-ด
----	-ซ-ม	--ร-ม	-ด-ร	-ด-ล	-ด-ด	--ซล	-ด--
-ด-ล	-ด-ด	--ซล	-ด--	-ซ-ล	-ซ-ม	---ร	---ด

แบบฝึกหัดที่ 7 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

1. ให้นักเรียน บอกวิธีการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เพลงแมลงเม่า

---ด	-ด-ด	-ร-ม	---ม	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ด	----
---ม	-ม-ม	-ฟ-ซ	---ซ	---ฟ	-ม-ฟ	-ซ-ม	----
---ด	-ด-ด	-ร-ม	---ม	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ด	----
---ด	-ด-ด	-ร-ม	---ม	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ด	----

แบบฝึกหัดที่ 8 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

โน้ตเพลงชาติไทย

ดนตรีบรรเลงนำ 2 บรรทัด

--ดค	--มซ	---ซ	--ซล	--ทค	--รม	----	----
--รด	--ลซ	--ลท	--คม	--ดค	--คค	----	----
--คค	--มซ	---ซ	--ซล	--ซฟ	--ลซ	----	----
---ม	--ฟม	--รร	----	--รร	--มร	--คค	----
--คค	--มซ	---ซ	--ซล	--ซฟ	--ลซ	----	----
---ซ	--ลท	--ลร	----	---ล	--ทล	----	---ซ
---ซ	--ลซ	--ฟร	----	---ฟ	--ลซ	--มค	----
---ค	--มร	---ร	--รล	---ท	--ลซ	----	----
--คค	--มซ	---ซ	--ซล	--ทค	--รม	----	----
--รด	--ลซ	--ลท	--คม	--ดค	--คค	----	----

แบบฝึกหัดที่ 9 สำหรับการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

การบันทึกโน้ตเพลงไทย

โดยทั่วไปโน้ตเพลงไทยจะนิยมบันทึกด้วยตัวเลขและบันทึกด้วยตัวพยัญชนะหรือตัวอักษรของไทย และที่นิยมกันมากในปัจจุบันคือระบบตัวอักษรซึ่งเป็นระบบที่ง่ายต่อการบันทึกและง่ายต่อการจดจำ โดยมีตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงดังนี้

สัญลักษณ์แทนเสียง

เสียงของโน้ตแต่ละตัวจะมีระดับเสียงสูง-ต่ำแตกต่างกัน และระดับเสียงของโน้ตสากลจะสามารถใช้ตัวอักษรไทยแทนเสียงนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความใกล้เคียงกับโน้ตสากลมากที่สุด ดังนี้

ด แทนเสียง โด, ร แทนเสียง เร, ม แทนเสียง มี, ฟ แทนเสียง ฟา

ช แทนเสียง ซอล, ล แทนเสียง ลา, ท แทนเสียง ที

ห้องเพลง

ห้องเพลงสำหรับการบันทึกโน้ตเพลงไทยโดยทั่วไปคือการแบ่งห้องเพลงในการบันทึกจะกำหนดให้ในหนึ่งบรรทัดจะแบ่งเป็น 8 ห้องเพลงเท่าๆ กัน ดังนี้

---	---	---	---	---	---	---	---
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

การบรรจุตัวโน้ต

ในการบรรจุตัวโน้ตลงในห้องเพลง จะสามารถบรรจุโน้ตได้ จำนวน 1-4 ตัว บางห้องเพลงมีโน้ต 1 ตัว บางห้องเพลงมีโน้ต 2 ตัว บางห้องเพลงมีโน้ต 3 ตัว บางห้องเพลงมีโน้ต 4 ตัว บางห้องเพลงอาจจะไม่มีตัวโน้ตใดๆ เลย แต่จะใช้ “เส้นประ” หรือ “เส้นน้อย” แทนตำแหน่งในห้องเพลงนั้นๆ ดังนี้

---ด	---ร	--มม	--ฟฟ	--ฟชล	-ชลท	ชลทด	ร ม ฟ ช
------	------	------	------	-------	------	------	---------

วิธีการอ่านโน้ต

การอ่านโน้ตจะใช้วิธีการอ่านที่มีทำนอง หรือระดับเสียงสูง-ต่ำตามระดับโน้ต โน้ตแต่ละตัวมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน การอ่านโน้ตจะต้องทำความเข้าใจในระดับเสียงของโน้ตตัวนั้น ๆ เสียก่อน เช่น โน้ตเสียงโด จะต้องรู้จักตำแหน่งเสียงว่าอยู่ระดับเสียงใด โดยวิธีการฝึกนั้นให้ผู้เรียนฝึกการออกเสียงให้ตรงกับเครื่องดนตรี อาจจะใช้วิธีการเคาะหรือตีระนาด หรือใช้เครื่องดนตรีอื่นเพื่อบอกเสียงโน้ตตัวนั้น แล้วออกเสียงตามเครื่องดนตรี เพื่อให้เกิดความชำนาญ

การอ่านโน้ตให้ฝึกการเคาะจังหวะ โดยจังหวะสำหรับการฝึกฝนการอ่านโน้ตให้ผู้ฝึกฝนเคาะจังหวะในโน้ตตัวที่ 4 ของแต่ละห้อง อาจจะใช้วิธีการเคาะหรือปรบมือเข้าจังหวะตามห้องเพลง ดังตัวอย่างการฝึกเคาะจังหวะ(ตัวหนา) ดังนี้

1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
- - - ด	--- ร	- - - ม	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล	- - - ท	- - - ตั
- - ด ด	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ล ล	- - ท ท	- - ตั ตั
- ด ด ด	- ร ร ร	- ม ม ม	- ฟ ฟ ฟ	- ช ช ช	- ล ล ล	- ท ท ท	- ตั ตั ตั
ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ตั ตั ตั ตั

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนดนตรี ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนกองทุนศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์คณะผู้วิจัยได้พัฒนาใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนการสอนดนตรีให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีได้ และในส่วนที่ 2 คือ ได้พัฒนาชุดการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้บุคลากรสามารถนำไปใช้เป็นส่วนในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนได้ต่อไป

6. การอภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนดนตรี ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดด้านการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีตามแนวทางการสอนของ ฌูเซ็ล สุธงจิตต์ ที่เน้นพื้นฐานของจิตวิทยาการสอนดนตรี รูปแบบการวิจัยใช้วิธีการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อจัดกิจกรรมการอบรมตามหลักสูตรการสอนดนตรีที่ได้จากการสำรวจปัญหาของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนดนตรีคือต้องการวิธีการสอนและสื่อการสอนอย่างง่ายเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน
2. การออกแบบกิจกรรมในงานวิจัยนี้ คือ ได้พัฒนาชุดการสอนดนตรีสำหรับครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้สอนสามารถจำแนกกระบวนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย การศึกษาประวัติ ชลัศจรรย์คอร์เดอร์ ลักษณะทางกายภาพ วิธีการวางตำแหน่งนิ้วมือ การดูแลรักษา และการฝึกทักษะปฏิบัติ ชลัศจรรย์คอร์เดอร์ โดยฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกหัดที่ได้เรียงลำดับความยากง่าย ซึ่งมีทั้งหมด 9 แบบฝึกหัด โดยแบบฝึกหัดที่ 1 - 6 เป็นเนื้อหาการฝึกเบื้องต้น และจากแบบฝึกหัดที่ 7 - 9 เป็นการฝึกเป่าเพลงไทยอย่างง่าย และเป็นเพลงที่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่มีความคุ้นเคย จะช่วยให้เกิดทักษะการเป่าที่ดีและเร็วขึ้น ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้อ่านโน้ตเพื่อฝึกทักษะการอ่านโน้ต การออกเสียงให้ตรงตามโน้ตด้วยควคุมไปด้วย
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนำเสนอกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยวิทยากรให้ข้อเสนอแนะในวิธีการและหลักการสอนดนตรีที่ตรงประเด็นความต้องการของครูผู้สอนดนตรี
4. การดำเนินการฝึกอบรมสำหรับผู้สอนดนตรี ในสถานศึกษาเพื่อให้ได้บรรยากาศของการเรียนการสอนที่ใกล้เคียงกับสภาพจริง คือ จัดกิจกรรมฝึกอบรมในโรงเรียนกองทุนการศึกษา
5. ประเมินกระบวนการจากฝึกอบรมโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสะท้อนผลที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้จริงกับผู้เรียน

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีระยะสั้น โดยใช้เครื่องดนตรีประเภทอื่น เช่น เมโลเดียน ขลุ่ยเพียงออ คีย์บอร์ด เป็นต้น

7.2 จัดทำคู่มือการสอนปฏิบัติดนตรีให้กับครูผู้สอนดนตรีที่มีคุณวุฒิไม่ตรงกับสายวิชาทางด้านดนตรี

7.3 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอนดนตรีที่มีคุณวุฒิไม่ตรงกับสายวิชาทางด้านดนตรี

7.4 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการสอนดนตรีที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาที่มีครูผู้สอนดนตรีที่มีคุณวุฒิไม่ตรงกับสายวิชาทางด้านดนตรี

7.5 สำนวจความพึงพอใจของการใช้หลักสูตรอบรมระยะสั้นทางดนตรี

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ .(2544). **ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ** . พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลศรี อูปรนัย. (2553). **นาฏกรรมและการละคร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

St. Clair, Tracy. (2015) **The Effect of an Integrated Music Curriculum on Reading Achievement Outcomes of Kindergarten Students** United States, North America: Lindenwood University.